

УДК 641.56

Дзюндзя О.В. к.т.н., Новікова Н.В. к.с.г.н., Трибух Ю.В. магістрант

Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрно-економічний університет» (ДВНЗ «ХДАЕУ»), м.Херсон, Україна

17. ОПТИМІЗАЦІЯ РЕЦЕПТУРНОГО СКЛАДУ ФАРШУ ЗА РАХУНОК ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНОЇ СИРОВИНИ

Вступ. Харчування відіграє важливу роль у житті сучасної людини. Швидкий темп життя, несприятливі екологічні чинники, зменшення сировинної бази, спонукають науковців переглядати основні напрями виробництва харчових продуктів і здійснювати пошук альтернативної сировинної бази яка відповідає вимогам раціонального харчування.

Актуальність теми. Напівфабрикати з м'ясної сировини користуються значним попитом і представленні широким асортиментом. Однак, відповідно до вимог раціонального харчування необхідно, щоб до організму надходили всі необхідні для нормального функціонування есенційні речовини. З цією метою важливим є оптимізувати нутрієнтний склад м'ясного фаршу для виробництва продуктів спеціального призначення. Перспективною сировиною для підвищення біологічної цінності м'ясного фаршу можуть бути порошки з баклажанів, які містять в своєму складі білки, вітаміни, пектинові речовини, харчові волокна, калій тощо.

Матеріали та методи. для виконання досліджень були використані стандартні методи визначення структурно-механічних властивостей фаршевих систем: вологозв'язуюча, вологоутримуюча, жирутримуюча здатності та органолептична оцінка фаршевих систем і математичний метод. В результаті експериментальних проробок для визначення оптимальної кількості додавання харчових порошоків відбувалась заміна м'ясної сировини від 2% до 20% з кроком 4%.

Результати та обговорення. За результатами проведених досліджень встановлено, що раціональним є додавання 10% попередньо гідратованого порошку з баклажанів. При збільшенні кількості порошоків спостерігається погіршення органолептичних показників фаршу. Враховуючи отриманні данні математичними методами на основі зміни комплексного показника якості фаршу від вмісту добавки визначено раціональну кількість порошоків з баклажанів (рис.1).

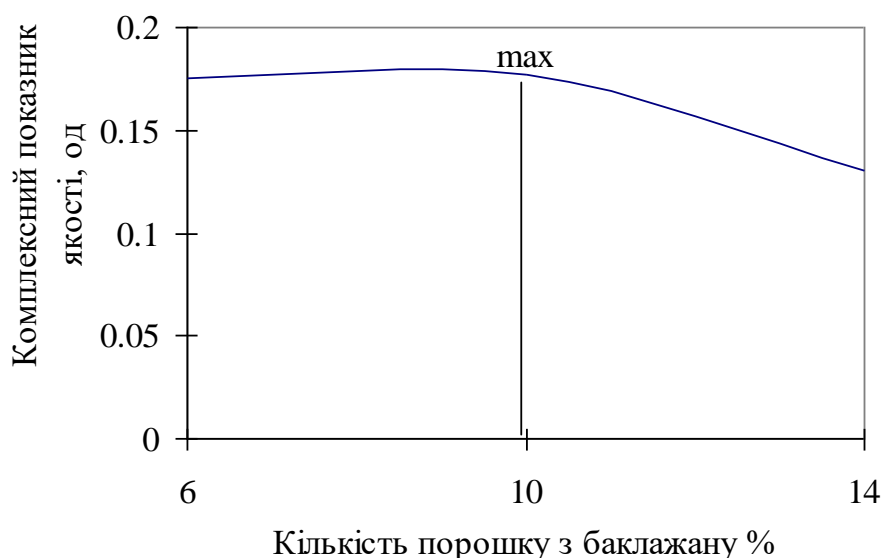

Рисунок 1 – Залежність комплексного показника якості напівфабрикату фаршу від кількості порошку з баклажанів.

Таблиця 1 – Визначення раціональної кількості харчових порошоків

Зразок	Кількість добавки, %	Комплексний показник якості, од.	Система рівнянь	Оптимальна кількість добавки, %
Контроль	0	0,170	-	
Зразок № 1	6	0,175	$36a+6b+c=0,190$	10
Зразок № 2	10	0,177	$100a+10b+c=0,198$	
Зразок № 3	14	0,130	$196a+14b+c=0,159$	

Вологоутримуюча, вологозв'язуюча та жирутримуюча здатності є одними з важливих показників якості, які враховуються при розробці фаршевих систем і впливають на такі показники готового продукту як ніжність, соковитість, смак тощо. Дослідивши залежності компонентів фаршевих систем, контролюючи їх на всіх етапах технологічного процесу можемо отримати якісний продукт.

Таблиця 2 - Функціонально-технологічні показники дослідних зразків

Найменування показника	контроль	Дослід 1 (6%)	Дослід 2(10%)	Дослід 3(14%)
pH	6,3	6,2	6,1	6,05
ВЗЗ	60,5	61,2	62,3	63,2
ЖУЗ	68,4	68,5	68,6	63,4
ВУЗ	71,9	71,8	72,3	70,1
ВПЗ	64,4	64,1	64,3	62,1

Отже, при додаванні порошоків з баклажанів до м'ясного фаршу частка слабкозв'язаної вологи знижується, а міцнозв'язаної відповідно підвищується, що призводить до збільшення твердоподібних властивостей системи, жорсткості і механічної міцності.

Зростання частки міцнозв'язаної води підтверджуються органолептичною оцінкою, за результатами якої модельні композиції із додаванням 14,0% відновлених порошоків і більше мали щільну, не властиву для фаршів консистенцію.

Встановлено, що додавання відновленого порошку з баклажанів у кількості 14,0% і більше не дозволяє отримати фарш зі структурними характеристиками, близькими до контролю.

Висновки. За результатами дослідження якісних показників модельних харчових композицій із додаванням відновлених порошоків з баклажанів можна зробити висновок, що органолептичні та структурно-механічні властивості дослідних зразків помітно погіршуються вже при вмісті порошоків з баклажанів – 14%.

Важливо відмітити, що додавання баклажанів у гідратованому вигляді сприяє покращанню якісних показників за рахунок більш рівномірного розподілення добавки по масі фаршу, зниження частки міцнозв'язаної вологи, зменшення твердоподібних властивостей системи.

Список літератури

1. Мазаракі А. А., Пересічний М. І., Кравченко М. Ф. Технологія харчових продуктів функціонального призначення: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2012, с.1115
2. Дзюндзя О. В., Мерна І.І., Трибух Ю. В. Оптимізація рецептурного складу заморожених млинців з м'ясним фаршем. Збірник наукових праць «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», 2020. № 1. С. 150–159.